

Miljø- og Fødevareministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Sendt til: loju@mfv.dk og jkand@mfv.dk

2. juni 2020

Høring vedr. EU-Kommissionens biodiversitetsstrategi og jord-til-bord strategi

Dansk Erhverv har modtaget Miljø- og Fødevareministeriets høring vedr. EU-Kommissionens biodiversitetsstrategi og jord-til-bord strategi, og har følgende bemærkninger i forbindelse med Miljø- og Fødevareministeriets udarbejdelse af grundnotater til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv er meget positiv overfor en grøn progressiv linje fra EU-kommissionen. Dansk Erhverv finder det afgørende, at man dansk side bakker positivt op om de højere ambitioner. Som udgangspunkt er fælles EU-regler et entydigt gode for danske virksomheder, da de giver mere ens konkurrencevilkår. Samtidig bør man fra dansk side have fokus på at støtte politiske og regulatoriske tiltag som understøtter konkurrenceevnen, og har fokus på at undgå øgede administrative samt direkte og indirekte omkostninger for danske og europæiske virksomheder.

Dansk Erhverv bakker helt grundlæggende op om en EU-strategi for en grøn tilgang ”fra jord til bord”, som er en hjørnesteen i EU’s Grønne Pagt og omfatter hele fødevarerforsyningskæden, og EU’s ambition om at skabe bedre biodiversitet og et fair, sundt og miljøvenligt fødevarer system i EU og globalt. Virksomhederne spiller i begge tilfælde en afgørende rolle, og det er derfor også helt afgørende, at der skabes de rette incitamenter og rammevilkår, hvis målene skal indfries.

Dansk Erhverv mener, at det er meget positivt, at Kommissionen ikke kun har fokus på at iværksætte nye tiltag, men også vil have fokus på at sikre at gældende lovgivning håndhæves og gennemføres effektivt – og gerne ændres hvor eksisterende regler ikke understøtter den grønne aftale, hvor det er miljø- og fødevarer sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Desuden opfordrer vi den danske regering til at understøtte Kommissionens tilsagn om at have fokus på at forenkle lovgivningen og at afhjælpe ikke-sammenhængende lovgivning i forbindelse med evalueringer, konsekvensanalyser og forslag til retsakter.

Der er dog nogle tidsler i strategien, som Dansk Erhverv ikke kan bakke op om, og som vi opfordrer regeringen og det danske folketing til at være opmærksom på.

Jord-til-bord strategi

Dansk Erhverv bakker op om EU-Kommissionens Jord-til-bord strategi (Farm to Fork Strategy), som er en hjørnesten i EU's grønne pagt. Det er meget positivt, at EU ønsker at sætte en ambitiøs ramme for en grøn omstilling af EU's fødevarer systemer - og at EU vil inddrage fødevarerhvervet i arbejdet med omstillingen. Det er afgørende at inddrage alle relevante interessenter for at kunne indfri målet om et klimaneutralt EU.

Det er positivt, at strategien blandt andet indeholder indsatser for at understøtte nye, innovative fødevarer og proteiner med henblik på en grønnere fremtid, øgede krav til dyrevelfærd, indsatser for reduktion af miljøaftrykket fra fødevarerproduktion, transport, oplagring, emballager mv. til fødevarer samt indsatser, der skal stimulere til et sundere og mere bæredygtigt fødevarerforbrug i hele EU. Det er alle vigtige og relevante områder, som optager mange danske virksomheder, og med de rette incitamenter og rammevilkår for virksomhederne på hele det indre marked, kan fødevarer virksomhederne yde et betydeligt bidrag til EU's grønne pagt.

2.1 En bæredygtig fødevarerproduktion

Konkurrencereglerne

Det nævnes, at Kommissionen vil overvåge implementeringen af UTP-direktivet. Dansk Erhverv understreger igen, at direktivet skal minimumsimplementeres i Danmark for at undgå at hæmme konkurrencen i hele fødevarerforsyningskæden, at undgå en øget underminering af det indre marked og at hindre højere forbrugerpriser og smallere vareudbud.

2.2. Fødevarerforsyningsikkerhed

Covid19-pandemien skal bruges aktivt til at lære til forberedelse af andre fremtidige kriser. Covid19-pandemien har gjort alle opmærksom på betydningen af fødevarerhvervet og fødevarerforsyningen i EU, både i forhold til den indre produktion og handel, samt at EU er verdens største importør og eksportør af fødevarer. Det er derfor meget velkomment, at Kommissionen vil evaluere covid19-forløbet, så erfaringerne kan gøres til aktiv viden og handling i fremtidige krisesituationer.

Det er vigtigt, at beredskabet i EU intensiveres og bruges aktivt – ikke kun i store kriser, som covid19-pandemien, men også i mindre sager, som forekommer oftere.

2.3 Fremme af bæredygtig forarbejdning af fødevarer, engroshandel, detailhandel og hotel- og restaurationsvirksomhed

EU-adfærdskodeks for ansvarlig forretnings- og markedsføringspraksis

Dansk Erhverv er skeptisk over for, at Kommissionen skal udarbejde en EU-adfærdskodeks for ansvarlig forretnings- og markedsføringspraksis, som senere kan blive til lovgivning, hvis det vil indebære, at EU eller medlemsstater skal hindre fx markedsføring af kød til en lav pris. Information og indgreb i fx kommercielle aktiviteter skal være baseret på troværdig og faglig viden og ikke populære og hurtige greb.

Cirkulære forretningsmodeller

Dansk Erhverv støtter ambitionen om at fremme cirkulære forretningsmodeller, som har stort potentiale til at blive et afgørende bidrag til at løse ressourcekrisen, fordi den fastholder ressourcerne i et lukket kredsløb og bidrager derfor til, at vi udtrækker færre råmaterialer fra naturen. Et cirkulært, effektivt ressourceforbrug vil nedbringe både klimabelastningen og mindske det skadelige tryk på de naturlige økosystemer og dermed truslen for biodiversitet. Cirkularitet for vores ressourceforbrug kan opnås ved at re-designe varer, sortere ensartet, mindske materialespild i værdikæden, genanvende mere, sikre bedre holdbarhed. Klimapartnerskabet for Handel har også nogle anbefalinger til dette.

Fødevareemballage er afgørende på mange parametre

Dansk Erhverv er enig i, at fødevareemballagerne spiller en central rolle i hele fødevarerhvervet - fra producent til forbruger både ift. f.eks. holdbarhed, kemi, innovation, spild og genanvendelse. Det er derfor positivt, at der lægges op til at se på de eksisterende regler og at indsatsen tænkes sammen med den cirkulære handlingsplan.

Handelsnormer skal evalueres og revideres

Strategien lægger op til, at handelsnormerne skal revideres, hvilket Dansk Erhverv bakker stærkt op, da handelsnormerne generelt er udarbejdet i en svunden tid, og derfor på nogle punkter ikke passer ind i nutidens handels- og forsyningsveje.

2.4 Fremme af et bæredygtigt forbrug af fødevarer og befordring af omstillingen til sunde, bæredygtige kostvaner

Dansk Erhverv støtter, at Kommissionen vil undersøge nye måder at formidle bedre information og mere præcise oplysninger til forbrugerne på, fx hvor fødevarerne kommer fra, ernæringsindhold og miljøaftryk. Dansk Erhverv er som udgangspunkt positiv for disse indsatser, men det er vigtigt, at eventuel ny information og særligt mærkning af fødevarer fremstår tydeligt og troværdigt, ligesom kravene ikke må blive så detaljerede, at de skaber unødige omkostninger for virksomhederne, hvad der har været en tendens til de senere år. Nye tiltag skal derfor udvikles i et tæt samarbejde med erhverv, myndigheder og videnskaben, så de benyttes og efterspørges af virksomheder og forbrugere, og dermed får en reel effekt, og kan måles i en faktisk adfærdspåvirkning.

Klimapartnerskabet for Handel <https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/dokumenter/04-politik/klimapartnerskabsrapport--handel.pdf>.

har vurderet, at potentialet for at reducere klimabelastningen fra forbrug af fødevarer er 15 pct. alene gennem information til forbrugerne inden 2030. Der er dog endnu ikke viden og data til at kvalificere dette tal, og der er heller ikke konsistent data og viden til at introducere et klimamærke. Det er derfor vigtigt, at der arbejdes aktivt videre på EU-niveau og i Danmark med at etablere den fornødne viden.

Det er positivt, at Kommissionen foreslår, at det skal være nemmere for offentlige myndigheder at gå forrest ift. indkøb af bæredygtige fødevarer. Det er oplagt, at de offentlige indkøb skal være

grønne og bæredygtige, idet det offentlige har en stor indkøbsmuskel, som kan bruges som katalysator for den grønne omstilling. I Danmark udgør de offentlige indkøb 380 mia. kr. og det offentlige står for 43 procent af det samlede økologiske forbrug for foodservice-sektoren.

2.5 Reduktion af fødevarerab og madspild

Dansk Erhverv bakker fuldt op om EU's målsætning om, at madspildet skal halveres inden 2030 – og Dansk Erhverv har endvidere en vision om at ingen mad bortskaffes uden udnyttelse af dets ressourcer i 2035. En reduktion af fødevarerab og madspild vil understøtte andre politikker, som blandt andet skal understøtte genvinding af næringsstoffer, bioøkonomi, vedvarende energi. I forhold til virksomheders reduktion af madspild er mange virksomheder i dag udfordret af en række nugældende EU-regler, som spænder ben for virksomhedernes forsøg på at begrænse deres madspild mest muligt. Dansk Erhverv efterlyser derfor et reelt opgør med gældende regelsæt, så indsatser for at begrænse madspild og bidrage til en cirkulær økonomi får andre vilkår end det er tilfældet i dag, som i dag medfører unødigt administration og omkostninger for virksomhederne, som nødvendigvis ikke har betydning for fødevarerens sikkerhed. Endvidere er det vigtigt at indsatserne indtænkes tværs på Kommissionens lovreguleringsområder. Dansk Erhverv henviser i øvrigt til anbefalingerne i Klimapartnerskabet for Handel <https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/dokumenter/04-politik/klimapartnerskabsrapport---handel.pdf>.

2.6 Bekæmpelse af fødevarerensvindler i hele fødevarerforsyningskæden

Dansk Erhverv ser frem til styrket fokus på bekæmpelse af fødevarerensvindler, herunder styrket håndhævelse og efterforskningskapacitet på EU-plan. Fødevarer og råvarer til fødevarer er i høj grad handelsvarer, som krydser grænser inden for og udenfor EU, så derfor er et tværnationalt samarbejde – både mellem Kommissionen og medlemsstater og medlemslande imellem – helt afgørende for at lykkes med at bekæmpe fødevarerensvindler i EU og dermed fortsat sikre tilliden til handlen med fødevarer. Dansk Erhverv støtter derfor Kommissionens forslag om en styrket håndhævelse på landbrugs- og fødevarerområdet. Særligt er Kommissionens kontrol af medlemslandenes og ikke-medlemslandenes fødevarerkontrol vigtig at håndhæve for at sikre en fortsat høj tillid i fødevarerforsyningskæden på det indre marked. Det skal hertil bemærkes, at kontrollen altid skal være risikobaseret, så ressourcerne allokeres til der, hvor risikoen er størst. Et vigtigt element heri er tæt koordinering mellem nationale myndigheder, f.eks. mellem Fødevarerstyrelsen og Skattestyrelsen, og mellem myndigheder på tværs af landegrænser, eftersom handlen med fødevarer er global.

3.1 Forskning, innovation, teknologi og investeringer

Dansk Erhverv støtter ambitionerne om at fremme omstillingen til bæredygtige og sunde fødevarer og fødevarerforsyning gennem forskning, innovation og demonstrationsprogrammer. Det er vigtigt at også SMV'er indtænkes i programmerne, da en stor del af aktørerne i fødevarerhvervet er SMV'er.

4. Fremme af global omstilling

Dansk Erhverv bakker op om, at EU skal have en stærk rolle internationalt og derigennem kan påvirke forsyningskæderne, fx i forhold til en aktiv handelspolitik, som indeholder bæredygtigselementer, standarder, ulovligt fiskeri (IUU), skovrydning og indgå i det internationale arbejde om modstandsdygtighed overfor fremtidige sygdomme og pandemier.

Biodiversitetsstrategi

Dansk Erhverv bakker op om EU's biodiversitetsstrategi, som er nødvendig for at få genoprettet den europæiske natur i naturlig og bæredygtig balance. Kommissionens strategi og forslag rammer centralt ind i de årsager der forårsager forringelser af biodiversiteten. En hovedårsag er typisk menneskelige aktiviteter og behovet for ressourcer.

Dansk Erhverv er som nævnt enig i både nødvendigheden og målsætninger, men skal strategien lykkes, er der brug for at skabe en langsigtet og bæredygtig balance mellem biodiversitet og menneskets behov for naturlige ressourcer. Det er derfor afgørende vigtigt med en prioritering af indsatsområderne, så alle medlemslande hurtigt får igangsat udvikling af solide kriterier og indikatorer, som kan måle og følge biodiversiteten i forbindelse med ressourceudtræk fra naturen og sikre at et defineret niveau ikke overskrides. Der er også afgørende, at Kommissionen får sikret et ressourceforbrug igennem et cirkulært samfund i hele EU, da det er igennem den cirkulære økonomi, herunder genanvendelse, øget genbrug og re-design, at vi kan lette trykket på ressourceudtrækket fra naturen og dermed biodiversiteten. Virksomhederne har en afgørende rolle, og myndighederne kan understøtte dem ved at fremme cirkulære forretningsmodeller.

Dansk Erhverv vil i øvrigt gerne henvise til de forslag, som vi afgav i forbindelse med høringen for den danske handlingsplan for biodiversitet for nyligt. Her foreslog Dansk Erhverv nogle målrettede tiltag, som er nødvendige for at sikre en balanceret biodiversitet i den danske natur. Erhvervslivet har brug for en natur i balance for at opnå de rammevilkår, der er grundlaget for den gode langsigtede konkurrenceevne og solide forretningsudvikling. Der skal forskes langt mere målrettet i biodiversitetsindikatorer for f.eks. produktionssteder som skov, hav- og landbrug for at vi kan måle på, hvornår ressourceudtrækket skaber ubalance for biodiversiteten. Samtidigt er der brug for bedre certificeringsordninger, som kan foretage uafhængig kontrol af, at ressourceudtrækket ikke medfører skader på biodiversiteten, men i stedet sikrer det på et anerkendt niveau kendetegnende for en biodiversitet i balance.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed, hvis Miljø- og Fødevareministeriet ønsker uddybende bemærkninger.

Med venlig hilsen

Lotte Engbæk Larsen
Fødevarepolitisk chef